

KANDIDÁTUSI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

0/11.387

**AZ „ELYSIUM”-TÓL A „TÜZKÚT”-IG
A ROMANTIKUS-ESZTÉTA SZEMLELET
ÉS A NEM-REFLEXIV LÍRA KIBONTAKOZÁSA
WEÖRES SÁNDOR KÖLTÉSZETÉBEN**

Írta:

KENYERES ZOLTÁN

**BUDAPEST
1982**

**MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA**

I. AZ ÉRTEKEZÉS CÉLJA

Az értekezés azt a célt tűzte maga elé, hogy bemutassa Weöres Sándor pályájának a felszabadulás után közreadott első köteteitől az 1964-ben megjelent *Tűzkút* című kötetéig terjedő nagy alkotói korszakát és ráirányítsa a figyelmet akkori verseinek legfontosabb költészettörténeti kérdéseire. Mivel Weöres Sándor a modern magyar költészet egyik legnagyobb jelentőségű alakja, és azok közé tartozik, akik a legnagyobb hatással vannak a magyar költészet alakulására, ezért költői kísérletezésében megvalósított vívmányai nem tekinthetők egy műhely részletkérdések gyanánt felfogott belügyének, hanem általános tanulságokkal járnak és érdemesek arra, hogy módszeres irodalomtörténeti vizsgálat rendszerezze őket. Az értekezés éppen ezért tudományos műfaja szerint nem portrémonográfia, hanem probléma-monográfia. Nemcsak hogy nem törekszik Weöres Sándor teljes költői arcképének megrajzolására — az a megszabott terjedelemben Tamás Attila és Bata Imre könyve után már nem is volna lehetséges —, de még e kiemelet korszaknak is csak azokkal a jelenségeivel foglalkozik, melyek a magyar költészet szempontjából leglényegesebbek.

A Weöressel foglalkozó és már eddig is impozáns méretű és magas színvonalú szakirodalom úgy látja, hogy a pályakezdés első kötetei és az 1930-as évek végén bekövetkező, bizonyos átmeneti útkeresés után az 1940-es években nagyarányú fordulat ment végbe pályáján. Erről a fordulatról először az 1944-ben megjelent *Medúza* című kötet adott hírt, majd az *Elysium* és *A fogak tornáca* 1946-ban és 1947-ben már erre épült. A szakirodalom véleménye szerint ettől kezdve már nincsenek újabb változások költészetének természetében, és csaknem egyöntetűen, de mindenképpen lényegi átalakulások nélkül halad előre. Az értekezés módosítja ezt a képet. Három nagy korszakot különböztet meg Weöres máig terjedő költészetében, az első a kezdeteket öleli fel az 1930-as évek végéig, a második a fordulatot követő két évtized, a harmadik az 1960-as évek közepétől-végétől terjed máig. Az értekezés az első és harmadik korszakkal csak utalásszerűen foglalkozik, és figyelmét a középső nagy korszakra fordítja. Ezen belül a műfajok váltakozó hangsúlyából ismét három periódust különít el: az első az *Elysiumot* és *A fogak tornácát* tartalmazza, a második az 1948 és

1956 közötti időszak, a harmadik pedig az 1950-es évek második felétől az 1960-as évek derekáig terjed. Ezt, az eddiginél pontosabb belső periodizációt nem az öncélú osztályozókedv hívja életre és nem a tudományos pedantéria kívánja meg, hanem azért van rá szükség, hogy a kísérletezés haszna és jellege világosabban megmutatkozzék.

A felszabadulás utáni első évekre tehető első szakasz a szürrealizmus és a modern dal-forma jegyében áll. Drámai költeménytől és mitológiai ihletű verstől lírai naplóig sokféle formával és műfajjal dolgozik, de a kísérlet érzékelhető középpontjába *A sorsangyalok* típusú versek kerülnek. Ebben a típusban nyilatkozik meg Weöres különös és különleges szürrealizmusa, mely egyszerre jelenti az automatikus írás technikájának felhasználását és a szürreális értelemfelettség „visszavételét”, megzabolázását. Ennek egyik oldalán feltűnik az *Eidolon* szélsőséges kísérlete, a másikon pedig egy olyan kis remekmű születik, mint a *Tavaszi virradat*. Ebben a periódusban születik *A teljesség felé* című prózai kötet is, mely tanító jellegű élettanácsok gyűjteménye. A sokat vitatott könyv egyik tartalmi rétegét alkotó lételméleti meditáció-sorozat misztikus és irracionalista filozófiák hatását tükrözi és gyanakvó bizalmatlanságot fejez ki minden társadalomjobbító szándékkal szemben. A könyv másik fő tartalmi rétegében viszont egy eszményítő, „romantikus” esztétika körvonalai bontakoznak ki. Az értekezés azt állítja, hogy noha Weöres költészetében időről időre fölhangzanak *A teljesség felé* irracionalista lételméletének tételei, verseinek fő vonala, költészetének fő iránya mégis az eszményítő esztétika vonzásában szerveződik meg és bontakozik ki.

A versekben megvalósuló szemléletmódot romantikus-esztéta szemléletnek nevezem. Különbözik ez az esztétizmustól, mert a művészetet nem tekinti öncélnak, hanem eszköznek fogja föl, mellyel hozzá lehet és hozzá is kell járulni az emberi gondok elhárításához, de különbözik a citoyen szemlélettől is, mert nem vesz részt a közösségi mozgósítás munkájában. A kötőjellel összekapcsolt fogalompár első tagja a megoldás idealizmusára utal, egyszersmind a szemlélet eredetét jelöli meg a romantikus esztétikában, mely az élet átpoetizálását hirdette. A második szó a művészet hangsúlyozott szerepét fejezi ki ebben a szemléletben. A szemlélet legfőbb alkotóeleme pedig a derű: ezt sugározza az egész nagy alkotói korszak a *Tűzkútig*. (És a későbbi művek legjobbjai is.) Ez a derű azonban nem azonos a klasszicizmus nyugodt kiegyensúlyozottságot és bizonyos fenséget árasztó derűjével, a serenitás fogalmával, hanem az alkotást és teremtetést jelentő és romantikusságának megfelelően mozgalmasabb, zaklatottabb geniusból származik.

A második periódus legfontosabb műveit *A hallgatás tornya* mutatta be. Élesen elágazott a kísérletezés. Weöres továbbra is írt modern dalokat, növekvő szerephez jutott költészetében a groteszk is, de a fő hangsúly mégis két kísérleti irányra került és az értekezés ezt a kettőt emeli ki a versek együtteséből. Az egyik a hosszúének, a másik a játékvers. A hosszúének olyan egy-kétszáz soros, esetleg még jóval hosszabb lírai kompozíció, mely drámát és epikát is magába olvasztva aprólékosan kibont és mégis zárt rendszerbe szervez egy mozgásban levő, bonyolult, önmagában ellentétes, többértelmű szemléleti, világnézeti, érzelmi és lelki tartalmat, s e tartalom külsővé válását és a vele való azonosulásért folytatott küzdelmet ábrázolja, az egyértelműség megteremtésének vagy éppen kudarcának folyamatát mutatja be, túlhaladva a személyes élményeken. Az értekezés kiemeli Weöres valamennyi e korszakában született hosszúénekének fő mozzanatait és motívumait a *Mahruh* veszésétől a *Tatavane királynő*ig, de a szövegösszefüggések miatt itt tárgyalja a *Tűzkút*ban megjelent *Salve Reginát* is. Míg a hosszúének tematikus (sőt a mítoszi ihletésűek a strukturális mítoszku-tatás értelmében felfogott ún. mitematikus) szerkezetre épülnek, addig a játékversek zenei kompozíciók. Működésüknek az a lényege, hogy egy szokatlanul erős és kihallható ritmus mintegy szembefeszül a képekkel és azon iparkodik, hogy felbontsa őket. A kép és ritmus különleges egymásrahatásával folyik itt kísérlet. Az értekezés a *Magyar etüdök* részletes elemzésénél kitér a ritmus jelentésének kérdésére, azt állítva, hogy a versritmusnak nincsen a szavaktól és általában a nyelvi jelentéstől függetleníthető konkrét jelentése, és a polifonikus együtthangzás kötelékéből elszabaduló ritmus egyes-egyedül a játék és játékoság képzetét keltheti föl. A fölfokozott játékoság pedig esztétikai minőséggé emelkedik ezekben a versekben és abba az értékosztályba tartozik mint a bájos, ami pedig e költészet szemléletéből fakadó derű rokona.

A nagy alkotói korszak lezárása és összefoglalása a *Tűzkút*. A szintézis kötete ez, Weöres ebben összegzi és emeli egyszersmind a kialakított ciklusok magasabb szervezeti rendjébe azt, amit az *Elysium* óta megteremtett. Az értekezés itt is kiemelő hangsúllyal dolgozik. Nem törekszik arra, hogy a kötet egészét egyöntetűen végigelemezze, hanem kiemeli belőle a Weöres akkori költői útjára nézve legérdekesebb és legjellemzőbb kísérletet és az egész periódust annak tükrében veszi szemügyre. A kiemelt műfaj a szonett, a kötet *Átváltozások* című ciklusa. Olyan ez mintha a szintézis szintézise volna, megjelenik benne a kötet és azon keresztül az egész nagy költői korszak csaknem valamennyi motívuma és főbb eszmei, tartalmi mozzanata. A szürrealista dal, a hosszúének és a játékvers oly sajátosan modern

világa után az európai költészet egyik leghagyományosabb zárt formájában folytatódik Weöres kísérlete. Műfajttörténetileg is izgalmas vállalkozás ez, ráadásul irodalomtörténetünkben elég mostohán kezelt műfajról van szó, a modern magyar szonett történeti összefüggéseinek feltérképezése még várat magára. de Weöres helyét Szabó Lőrinc mellett így is ki lehet jelölni. Weöres ösztönző példája ugyan Mallarmé, akinek a verseit éppen akkortájt fordítja le, de a maga útját járja tovább, és a mallarméi hatás csak arra való, hogy a szonett lehetőségeire tereli figyelmét és segíti kibontani, ami benne érik. Az értekezés feltárja Weöres korai szonettjeinek sajátosságait és a *Tűzkút* valamennyi szonettjét elemzi. (A később írottakkal nem foglalkozik, mert a *Merülő Saturnus* már nem tartozik tárgykörébe.)

A vizsgálat középpontjában a költői érzelmkifejezéssel folytatott kísérletezés áll. A *Tűzkút*ig terjedő egész korszaknak ez a legfőbb költészettörténeti jelentősége. Az 1940-es években bekövetkezett fordulat után kibontakozik Weöres romantikus-esztéta szemlélete, s ez a szemlélet töretlenül tovább folytatódik a *Tűzkút* után, szemléletileg erre épül mai lírája is. Az érzelmkifejezéssel folytatott kísérlet azonban csak az itt tárgyalt korszakban jellemzi meghatározó jelleggel. (Szórványai előfordulnak előbb is, később is.) Az érzelmeket kétféleképpen lehet kifejezni, reflexív és nem-reflexív módon. A reflexió gondolati visszahajlítás: a gondolat a tárgy felé indul, aztán visszahajlik az alanyra. A reflexív költészet elmélkedik az érzelmekről, a költő tündöklő, önmagát figyelő és tudósít arról, hogy mi játszódik le a lelkében. A nem-reflexív költészet nem beszél az érzelmekről, hanem sugározza őket, az önmegfigyelés közvetítő közege itt elmarad és az érzelmi tartalom közvetlenül hat az olvasóra. Érzelm-elbeszélés vagy érzelm-sugárzás? A kérdés már az 1930-as években fölbukkan Weöresnél elméleti szinten (cikkeiben, leveleiben), de megoldani, úgy ahogy szeretné csak az 1940-es évek után tudja. Az *Elysium* és a *Tűzkút* közötti líráját a nem-reflexív kifejezéssel folytatott kísérletezés tölti be: ezt szolgálja a szürrealista dal (és a szürrealizmus „visszavétele”), az 1950-es évek első felében két irányban kerüli meg a reflexív kifejezést – az értekezés ezért választja elemzésül őket – a hosszúénekekkel és a játékversekkel. Végül a *Tűzkút* csaknem teljes egészében a nem-reflexív líra jegyében áll. A kísérlet legizgalmasabb epizódja a szonett. A szonett ugyanis „alkatilag” elsősorban reflexív műfaj: Weöres szonett-újításának az a lényege – és az az újdonsága pl. Szabó Lőrinchez képest –, hogy a nem-reflexív érzelmkifejezést még ebben a műfajban is meg tudja valósítani. Az értekezés részletesen elemzi ennek jellegzetes megnyilvánulásait, de megkeresi a költői érzelmkifejezés problematikájának társadalomtörténeti összefüggéseit is, sőt az egész kérdés tárgyalását ebből indítja el.

II. AZ ÉRTEKEZÉS MÓDSZERE

Az értekezés módszere a tárgyhoz igazodik és hagyományos, induktív irodalomtörténeti módszernek lehet nevezni. (Pl. nem vettem igénybe a stilisztika és poétika újabbkeletű matematikai és statisztikai eszközeinek segítségét. Nem mintha elméleti megfontolásból idegenkednék tőlük, hanem azért, mert bizonyításaimhoz nem volt szükség rájuk.) A hagyományosnak nevezett irodalomtörténeti módszer azonban maga is összetett, és nem egyetlen eljárás mód alkotja, hanem az eljárások egész kötegéből áll. Felöleli a filológiai dokumentációt, a szövegvizsgálatot, a műfajelemzést, a korszakösszefüggések történeti analízisét és az általánosítás magasabb köreibben a fogalmak esztétikai és filozófiai meghatározását, kategória elemzést, s ennek megintcsak visszacsatlakoztatását a történelmi összefüggésekhez. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az irodalomtörténeti megközelítés módszerének minden egyes mozzanata külön-külön megvalósulna az értekezés minden egyes tárgyi mozzanatában, de tudatosan törekedtem arra, hogy az értekezés teljes gondolati körében egymással megfelelő egyensúlyba kerülve működjenek közre Weöres itt tárgyalt korszakának (és az azon belül érzékelhető alkorszakoknak) a feltárásában és értékelésében.

A filológiai munka kiterjedt a versek keletkezéstörténetének nyomozására, a szövegváltozatok és különböző megjelenések egybevetésére, de ez a hosszú évekig tartó előkészületek szakaszában játszódott le, s az értekezést nem szakítom meg ezek ismertetésével. Felhasználom azonban azokat a tanulságokat, melyek Weöres levelezéséből adódnak. Az évek során feldolgoztam Weöres közreadott leveleinek (Babitshoz, Kosztolányihoz), valamint a legfontosabb kéziratok hagyatékokban (Füst Milán, Fülep Lajos, Hamvas Béla, Illés Árpád) található leveleinek irodalmi és esztétikai vonatkozásait. Tudatában vagyok annak, hogy az irodalomtörténetírás módszertanának egyik legvitatottabb kérdéséről van itt szó, nevezetesen az írói szándék rekonstruálhatóságának és hitelességének kérdése merül fel. Mivel módszerelmétről az értekezésben külön nem írok, itt szeretném megjegyezni, hogy az idevonatkozó szakirodalomból azokkal értek egyet akik (pl. D. Hirsch, J. P. Searle, P. D. Juhl) az írói-művészi dokumentumokat nagyobb megértéssel kezelik mint azok, akik kizárólag a megalkotott mű zárt jelrendszerére szorítkoznak az interpretációban. Az értelmezés és értékelés célja nem az írói szándék feltárása és felmérése, de nem is szabad figyelmen kívül hagyni, ha értekezések, tanulmányok, vallomások, levelek formájában megismerhető és dokumentálható. Így vezetett engem el a Fülep Lajossal folytatott

levelezés *A sorsangyalok* típusú versek mibenlétének és jelentőségének felismeréséhez, és ezen keresztül segítségemre volt, hogy leírhasam azt a sajtós kapcsolatot, ami Weörest az *Elysium* idején a szürrealizmushoz fűzte.

A filológiai dokumentációnál azonban magam is fontosabbnak tartom a korszerű szövegvizsgálatot és verselemzést. A terjedelmi korlátok – de az elolvashatóság reális határai is – arra kényszerítettek, hogy elvégzett elemzéseimnek csak az értekezés gondolatmenete szempontjából legfontosabb részeit adjam közre, de el kellett tekintenem attól, hogy úgynevezett komplex verselemzésekkel mutassam be e stúdiumban való jártasságomat. Így is hosszú, nem egyszer több oldalnyi szöveganalízisből bontom ki az általánosítás felé haladó gondolatokat. Belülről haladok kifelé és a gondolatmenet alapja mindig a szöveg és a szövegösszefüggés. Az évek során igyekeztem megismerni és hasznosítani a verselemzésre vonatkozó hazai és nemzetközi kutatásokat, de sem alkalmazásmódban, sem kategóriarendszerben nem követi értekezésem iskolaszerűen és ortodoxiával a sokféle irányzatok egyikét sem, más szóval nem szegődik a sok közül egynek a nyomába, hanem tudatosan vállalt „eklekticizmussal” mindig az adott esetek legegyszerűbb megoldásához elvezető eszközöket választom ki. Merítetek az orosz formalistáktól éppúgy mint Ingardentől vagy az újabb nyelvészet és szemiotika eszköztárából. A fogalmakat megnevezem és utalok arra, ha vonatkozási helyüktől eltérő értelemben használok fel őket.

A dolgozat egyetlen módszertani újdonsága, hogy igyekszem benne felhasználni az értékorientációs irodalmi elemzés lehetőségeit. Itt arra a munkára támaszkodom, amit éveken át végeztem az MTA Irodalomtudományi Intézetében. Mint az Értéktudományi Kutatócsoport vezetője 1974–1981-ig irányítottam az „Értékek és eszmények változása a felszabadulás utáni magyar irodalomban” című programot, mely a „Társadalmi tudat...” MTA 7. OTTKT irány része. Ennek keretében kidolgoztunk egy módszert az irodalmi művek értékorientációs tartalmának vizsgálatára, de ezt a program célkitűzései szerint a prózára, mégpedig a novellairodalomra adaptáltuk. Értekezésemmel első ízben történik kísérlet arra, hogy az értékorientációs elemzést a lírai költészetre alkalmazzák. A kísérlet még bántortalan és a kezdeti lépések bizonytalansága jellemzi, de tovább lehet haladni ezen az úton és magam is arra fogok törekedni folytatódó költészet-történeti munkámban, hogy ezt a megközelítési módot alaposabban kidolgozzam.

Az értekezés középpontjában álló két kérdés egyike az érzelmek reflexív és nem-reflexív kifejezésének megkülönböztetéséből indul ki. Módszertanilag itt választhattam az érzelmek lélektani és bölceleti megközelí-

tése között. Én az alapfogalmak (érzelem, reflexió) filozófiai meghatározására építettem, mivel a művészetlélektan idevágó kérdésköre kidolgozatlanabb és ingatagabb, ezen kívül kutatásai távolabb járnak az esztétikai minőségektől. A filozófiai kérdéseket érintő feldolgozásmód azonban teherterhelés is lehet egy irodalomtörténeti munkában, elvonatkozott és nehézkesé teheti, de bármennyire igyekeztem hogy elkerüljem ezt és mindig a versek közelében maradjak, maga a feldolgozandó tárgy ösztönzött az elmélet alkalmazására, s ez néhol magyarázó kitérők rövidebb útjait tette szükségesé. Esztétikai kérdéseket illetően mindenekelőtt Lukács és Hartmann módszeres esztétikáira támaszkodtam. Gyakorlati megfontolásból többet hivatkozom Hartmannra: a műalkotás rétegezettségéből kiinduló gondolatmenete könnyebben alkalmazható Weöres összetett verseire.

Az értekezés nem elméleti, hanem tárgyából következően mindenekelőtt történeti munka. A felmerülő történeti kérdések azonban megint csak többrétűek, és így az alkalmazott módszernek is több rétege van. Vonatkozik ez már a szövegre mint történeti produktumra is. Az irodalomtörténetírás általában vagy a művek születésének eredeti összefüggéseit veszi alapul vagy a végső szövegváltozatokra figyel. Ettől a gyakorlattól el kellett térnem. Az értekezés nem a versek keletkezése szerint halad (bár ezt is feltüntettem), de nem is az *Egybegyűjtött írások* során kialakított új szerkezeteket veszi alapul mint utólagos szövegmanipulációt, hanem közbülső megoldásként az eredeti kötetek rendjéhez igazodik: Weöres költészetének belső korszakai ugyanis éppen kötetalkításainak módjából bontakoztathatók ki. Ezért kellett középső utat választanom a tiszta kronológia és az *Egybegyűjtött írások* retrospekciós pillanat rögzítő állapota között. Ehhez kapcsolódik az értekezés ugyancsak szokatlan, de tudatosan kialakított aránya. A dolgozat Weöres pályájának két évtizedét öleli fel, de nem egyenletes, ismeretterjesztő vagy kézikönyvszerű előadásban mutatja be, hanem a költészeti problémák csomópontjai szerint elemzi. Azért foglalkozom terjedelmileg aránytalanul sokat a *Tűzkút* szonettjeivel, mert az *Átváltozások* ciklusa szintézisszerűen dolgozza fel Weöres néhány alapvetően fontos motívumát. Itt egy-egy verselemzés keretében alkalom nyílik arra, hogy egy-egy ilyen alpmozzanat alakulástörténetét és fogadtatástörténetét egyaránt összefoglaljam.

A történeti módszer magasabb körei a magyar és világirodalmi kapcsolatokra, valamint a költészet indítékainak és hatásának társadalmi összefüggéseire vonatkoznak. Az értekezés azokra a költészettani kérdésekre összpontosítja a figyelmet, melyek jellegzetesen Weöres költészetében merülnek föl, de mindenütt összeköti ezeket a korabeli magyar irodalom-

mal és feltünteti a magyar és világirodalmi hagyományhoz való viszonyukat is. Óvakodtam attól, hogy Weöres társadalmilag oly elvont költészetét önkényesen rövidre zárjam a kor történelmével, de az elemzések szükséges áttételein keresztül végső soron mégis annak a folyamatnak az ívét írom le, ahogy Weöres a kezdeti elzárkózástól és idegenkedéstől kezdve az 1960-as évek közepére integrálódik költészetével a nagy mértékben átalakult magyar társadalomba.

III.

AZ ÉRTEKEZÉS EREDMÉNYEI

1. Azt bizonyítom, hogy Weöres itt tárgyalt korszakát a „tartalomteliség” jellemzi. Prekonceptióm ellenére történik ez. Előzetes elképzelésem az volt, hogy az esztétikai ornamentalitást állítom középpontba és Weöres műveinek fő áramát a költészetnek ahhoz az ágához csatlakoztatom az itt bemutatott korszakban, amelyet a nem-ábrázoló jelleg határoz meg. Előtérbe került ez a kérdés az 1970-es években, az *Egybegyűjtött írások* márk-linszerűnek tüntette fel ezt a költészetet, olyannak, amelyben régi verseket szét lehet csavározni és új rendszerbe lehet összeszerelni. Munkám során beláttam, hogy ez már Weöres újabb korszakának egyik tulajdonsága, de történetileg az általam tárgyalt időszakra nem jellemző. A „zenei-iparművészeti” nyelvi alkotástípusnak abban a húsz évben nincsen nagyobb és mélyebb jelentősége, mint ahogy azt Tamás Attila kifejtette.

2. Kategorálisan megnevezem Weöres költői szemléletét, mely kimondott és kifejezett mondanivalóját igazgatja. A romantikus-esztéta szemlélet fogalmának kidolgozása hozzájárul költészetének pontosabb irodalomtörténeti értékeléséhez.

3. A reflexivitás-probléma fölvetése új a magyar irodalomtörténetben. Olyan szempontra hívom itt fel a figyelmet, melyet eredményesen alkalmazni lehet a XIX.—XX. századi irodalom kutatásában.

4. Új kategória a nem-reflexív költészethez tartozó tárgyi-érzéki közvetlenség. Költészettörténeti kutatásokban a költői jelenségek jellemzésének és értékelésének szempontja lehet.

5. Megoldást találok arra a megosztottságra, mely Weöres szürrealista kapcsolatait illetően máig uralkodik a kritikában és irodalomtörténetírásban: vagy többé-kevésbé figyelmen kívül hagyják, vagy mindenesztül a szürrealizmus körébe sorolják műveit mint Bori Imre.

6. A vonatkozó szakirodalmat új szemponttal egészíti ki az, amit a

hosszúénekek műfaji meghatározásáról valamint mitematikus szerkezetéről írok.

7. Kimutatom a játékversek működésének lényegét: a ritmus és kép különös egymásrahatását. A ritmus jelentéséről írottakkal hozzájárulok a verselméleti kutatásokhoz.

8. Elsőnek írok részletesen Weöres szonettjeiről úgy, hogy e verseit műfaj történetileg, a modern magyar szonett útján elhelyezve elemzem.

9. Először teszek kísérletet arra, hogy az értékorientációs vizsgálat módszerét költői szövegek elemzésére is alkalmassá lehessen tenni.

10. Az értekezéshez vezető filológiai munka során több fontos bizonyító értékű dokumentumot tártam fel Weöres kiterjedt levelezéséből, melyekhez egyrészt kéziratárakban, másrészt magántulajdonú hagyatéki anyagok átnézésakor jutottam hozzá. (Az értekezés bibliográfiájában ezek közül csak azokat tüntetem föl, melyekre szövegszerűen utalok.)

*

Az értekezés az elmúlt években örömdetesen fellendülő költészettörténeti kutatásokhoz járulhat hozzá és a kutatómunkán túl az egyetemi oktatásban is fel lehet használni.

IV.

AZ ÉRTEKEZÉS KÖRÉBE VÁGÓ PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE

1. Mítosz és játék. (Weöres Sándor pályakezdése) = Gondolkodó irodalom. Bp. 1974. 243–305.
2. Weöres Sándor műfordításai = Jelenkor, 1976. 12. sz.
3. Hamvas Béláról = Új Írás, 1976. 11. sz.
4. Weöres Sándor: Válogatott versek = Forrás, 1977. 11. sz.
5. Weöres Sándor irodalomszemlélete = Jelenkor, 1977. 12. sz. 1125–1138; 1978. 1. sz. 69–74.
6. Weöres Sándor: Psyché = Életünk, 1978. 2. sz.
7. Medúza-lebegés. Weöres Sándor és a Nyugat költészete = Literatura, 1978, 3–4. sz. 61–67.
8. Irodalom és társadalmi érték. Bevezetés az értékorientációs novellaelemzés módszertanába = Literatura, 1979. 4. sz. 421–428.
9. Tamás Attila: Weöres Sándor = Alföld, 1980. 4. sz. 90–94.

10. Bata Imre: Weöres Sándor közelében = Jelenkor, 1980. 10. sz. 931—938.
11. Weöres Sándor: Ének a határtalanról = Új Írás, 1980. 9. sz. 102—104.
12. Weöres Sándor = A magyar irodalom története 1945—1975. II. kötet (Megjelenés előtt).

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA